

*ZWANGERSCHAP &
OUDERSCHAP IN DE
BEELDENDE KUNSTSECTOR*
EEN VRAGENLIJST ONDERZOEK

Door Iris Schipper

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid

ZWANGERSCHAP & OUDERSCHAP IN DE BEELDENDEN KUNSTSECTOR EEN VRAGENLIJST ONDERZOEK

Door Iris Schipper

December 2024

Uitgevoerd in het kader van een masterscriptie aan de Universiteit van Amsterdam voor de Master Kunst, Cultuur en Politiek
In samenwerking met de Boekmanstichting als stageverlenende instelling

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid

Samenvatting

In dit onderzoek is de vraag gesteld hoe beeldend kunstenaars zelf de invloed van **zwangerschap en ouderschap** op hun loopbaan ervaren. Een meerderheid vindt het ouderschap geheel of gedeeltelijk **onverenigbaar** met een carrière in de beeldende kunst. Vrouwelijke kunstenaars stellen vaker dat kunstenaars na het krijgen van kinderen niet meer serieus worden genomen. 55 procent van de 161 respondenten rapporteert dat hen is **afgeraden om kinderen te krijgen** als zij carrière wilden maken als kunstenaar. Dit advies komt het vaakst van collega-kunstenaars, maar ook van projectbelanghebbenden en docenten – en is het vaakst geadresseerd aan vrouwen.

Veel vrouwen (64 procent) ervaren **negatieve stereotypering** tijdens hun zwangerschap of aanstaand ouderschap, terwijl mannen vooral zeggen dit juist niet te hebben ervaren. Drie op de vier vrouwen ervaart verder dat zij als **minder beschikbaar en productief** worden gezien, bij mannen lijkt dit aanzienlijk lager. Wel ervaren zowel vrouwen die zwanger zijn (geweest) als partners een **afname in productiviteit** tijdens het aanstaand ouderschap. Vrouwen melden vaker dan mannen dat ze kwetsbaar zijn **voor verlies van professionele kansen** en netwerkrelaties. Ook melden zij vaker vragen over het ouderschap te krijgen van projectbelanghebbenden die als **ongepast** worden ervaren. De grootste groep mannen zegt dit juist niet ervaren te hebben.

Hoewel er enige mate van flexibiliteit binnen de sector bestaat – zoals projectbelanghebbenden die bereid waren om deadlines te verschuiven – is dit niet vanzelfsprekend. Verontrustend is dat ruim de helft van de vrouwen aangeeft tijdens verlof te hebben moeten **doorwerken** aan projecten voor projectbelanghebbenden.

Ook ondersteuning voor het **kolven** na verlof schiet tekort: de aanwezigheid van kolfruimtes op werk- of projectlocaties is zeldzaam in de sector. Slechts 21 procent van de respondenten meldt dat het gebruik van een kolfruimte meestal of altijd mogelijk is. Dit komt overeen met landelijke problematiek rondom kolfruimtes.

ZWANGERSCHAP & OUDERSCHAP IN DE BEELDENDE KUNST

Verschillende krantenartikelen en publicaties uit de afgelopen jaren schijnen licht op de rol die ouderschap en zwangerschap spelen in de loopbaanontwikkeling van beeldend kunstenaars. Toch zijn er nog weinig cijfers bekend over hoe zwangerschap en ouderschap specifiek de loopbaan van autonoom kunstenaars in Nederland beïnvloeden. Om dit scherper in beeld te krijgen heeft Iris Schipper in samenwerking met de Boekmanstichting een onderzoek uitgevoerd naar hoe beeldend kunstenaars zelf de invloed hiervan ervaren in de beeldende kunstsector in Nederland.

Beeld: Rijksstudio. *Zwangere vrouw*, Jacob Bendien, ca. 1920.

ZWANGERSCHAP & OUDERSCHAP IN DE BEELDENE KUNST

Het kunstenaarschap is lastig te combineren met (aanstaand) ouderschap, is de ervaring van kunstenaars in de Nederlandse beeldende kunstsector.¹ Dit geldt met name voor vrouwen.² Vrouwelijke kunstenaars krijgen bijvoorbeeld vragen over hoe ze hun zorgtaken verenigen met hun artistieke praktijk en worden gewezen op het gat in hun cv, vaak in verband met hun zwangerschap en ouderschap. Het Verwey Jonker Instituut (2023) spreekt zelfs van een ‘moederschapsboete’, wat verwijst naar de verminderde kansen die vrouwen ondervinden als gevolg van zwangerschap. Daarnaast laten onderzoeken van Women

INC. (2021) en de Boekmanstichting (2024) zien dat vrouwelijke kunstenaars ervaren dat bepaalde thema’s in hun werk die als ‘traditioneel vrouwelijk’ worden beschouwd minder serieus worden genomen, bijvoorbeeld door weggezet te worden als ‘keukentafelkunst’ of ‘baarmoederkunst’.³ Tegelijkertijd merken vrouwelijke kunstenaars in deze onderzoeken op dat mannelijke collega’s minder vaak worden aangesproken op de combinatie van ouderschap en hun kunstenaarschap. Daarbij ervaren ze dat het vaderschap vaak positief gewaardeerd wordt en gezien als een teken van persoonlijke groei en volwassenheid.⁴

Breed onderzoek naar deze problematiek ontbreekt echter nog. Op basis van eerdere onderzoeken konden vanwege onder andere het beperkte aantal respondenten slechts speculatieve uitspraken gedaan worden over de invloed van ouderschap op de carrière van beeldend kunstenaars. Daarnaast is er in de meeste onderzoeken uitsluitend aandacht voor de ervaringen van vrouwen, wat een onvolledig beeld geeft. Die onderzoeken maken echter wel duidelijk dat het onderwerp leeft binnen de kunstsector.

In het kader van mijn Master Kunst Cultuur en Politiek heb ik, in samenwerking

-
- 1 De arbeidsmarkt in de beeldende kunstsector wordt gekenmerkt door onzekerheid. Veel kunstenaars werken zelfstandig en ontvangen vaak vergoedingen die niet hoger zijn dan het minimumloon, mede door een overaanbod dat prijzen drukt (SER et al., 2016). Loots et al. (2021) beschrijven de sector als uniek door kenmerken zoals “ongebreidelde variatie” en “tergende onzekerheid,” waarbij artistieke waarde vaak boven economische overwegingen staat. Bovendien zorgt de “winner-takes-all”-structuur voor hoge winsten voor een kleine groep, terwijl anderen nauwelijks rondkomen. Hierdoor is de culturele sector kwetsbaar voor ongelijke machtsstructuren (SER et al., 2016). Verschillende intermediairs bepalen wie toegang krijgt tot een breder publiek (Loots et al., 2021). Beslissingen over wie mag deelnemen aan projecten worden soms beïnvloed door vooroordelen, waardoor sommige groepen minder kansen krijgen (Eikhof, 2017). Het is relevant om te onderzoeken welke groepen hierdoor worden beïnvloed. In dit onderzoek betreft dit specifiek beeldend kunstenaars met een kinderwens.
  - 2 Dit blijkt uit diverse onderzoeken en artikelen (Bruinen, 2023; Haeren et al., 2024; Wit et al., 2023; Heithuis et al., 2021).
  - 3 Volgens Women INC. krijgen vrouwen al op de academie het advies om geen typisch ‘vrouwelijke’ artistieke keuzes te maken, zoals het schilderen van vulva’s, bloemstukken of het gebruik van de kleur roze, omdat dit hun kansen om serieus genomen te worden zou verkleinen. Dit soort kunst wordt weggezet als ‘baarmoederkunst’ of ‘keukentafelkunst’ (Heithuis et al., 2021). Het onderzoek van de Boekmanstichting bevestigt deze bevindingen. In focusgroepen geven vrouwen aan dat kunst van vrouwelijke makers als soft wordt beschouwd en gestereotypeerd wordt als ‘vrouwenkunst’ of ‘moederkunst’ (Van Haeren et al., 2024).
  - 4 Een vaak over het hoofd gezien aspect van de loopbaanontwikkelingen na het ouderschap is het effect van vaderschap. Rengers (2001) heeft een statistisch onderzoek uitgevoerd naar de loopbanen van zowel vrouwelijke als mannelijke beeldend kunstenaars. Uit dit onderzoek bleek dat mannen na de komst van kinderen gemiddeld 2,5 uur per week minder gingen werken, terwijl vrouwen gemiddeld 8 uur per week minder werkten. Vrouwen gingen dus vaker minder werken om meer tijd te besteden aan de zorg voor de kinderen. Dit onderzoek is echter gedateerd, aangezien de observaties ruim twee decennia geleden zijn uitgevoerd. Recente studies naar de algemene arbeidsmarkt bieden meer inzicht in de huidige loopbaanontwikkelingen na ouderschap, waaronder de impact van vaderschap. Volgens recent onderzoek van Zwier (2024) blijkt dat in Nederland, waar deeltijdwerk wijdverbreid en sociaal geaccepteerd is, de meerderheid van de vaders toch fulltime blijft werken.
-

ZWANGERSCHAP & OUDERSCHAP IN DE BEELDENE KUNST

---

met de Boekmanstichting, in kaart gebracht in hoeverre er sprake is van ‘vermoedelijke’⁵ uitsluiting van zwangeren en (aanstaande) ouders (v/m/x) binnen de beeldende kunstsector in Nederland.

METHODE

Aan de hand van stellingen met een beoordelingsschaal en gerichte meerkeuzevragen zijn de perspectieven en ervaringen van kunstenaars omtrent het krijgen van kinderen geïnventariseerd.⁶ De vragen zijn gebaseerd op de resultaten van eerder onderzoek en het onderzoek van het College voor de Rechten van de Mens naar

zwangerschapsdiscriminatie.⁷ De vragenlijst is verspreid via socialemediaplatformen zoals LinkedIn en Instagram en gedeeld in nieuwsbrieven via e-mail.⁸ In totaal hebben 161 respondenten deelgenomen aan de enquête, waarvan 122 cisgender vrouwen, 31 cisgender mannen en 8 non-binaire⁹ kunstenaars. Omdat de respons van non-binaire kunstenaars te laag is, is ervoor gekozen om de analyse in dit artikel alleen te richten op cisgender vrouwen en cisgender mannen. De resultaten van non-binaire kunstenaars worden wel meegenomen in cijfers over de totale respondentengroep en

zijn gespecificeerd opgenomen in de tabellen in de bijlagen.

Zowel kunstenaars met als zonder kinderen werden uitgenodigd deel te nemen¹⁰, zodat zowel de ervaringen van ouders als de ideeën over het ouderschap die heersen onder kunstenaars zonder kinderen konden worden onderzocht.¹¹ In de analyse wordt aangegeven wanneer de resultaten van toepassing zijn op de volledige onderzoeksgroep (n=161), of enkel op ouders (n=116) of kunstenaars zonder kinderen (n=45). Daarnaast wordt bij de kunstenaars met kinderen een onderscheid gemaakt tussen de ouder die zwanger is

---

5 In dit onderzoek wordt gesproken van ‘vermoedelijke’ uitsluiting. Hoewel uit de antwoorden duidelijk kan blijken dat kunstenaars uitsluiting hebben ervaren vanwege zwangerschap en (aanstaand) ouderschap, kan dit met een vragenlijst niet met absolute zekerheid worden vastgesteld. Daarom spreekt het College voor de Rechten van de Mens in hun onderzoek naar zwangerschapsdiscriminatie (2020) ook van vermoedelijke zwangerschapsdiscriminatie.

6 Bij sommige vragen was het mogelijk om vrijwillig een toelichting te geven; een aantal respondenten maakte hiervan gebruik, en enkele antwoorden zijn verwerkt in dit artikel.

7 Uit een studie van het College voor de Rechten van de Mens (2020) blijkt dat vrouwen tijdens hun zwangerschap te maken kunnen krijgen met een andere behandeling op de arbeidsmarkt en soms zelfs van werk worden uitgesloten. Dit onderzoek richtte zich op de vroege fase van ouderschap en uitsluitend op vrouwen. Het onderzoek was arbeidsmarktbreed opgezet waarbij vooral mensen in loondienst reageerden. Omdat de loopbaan van kunstenaars moeilijk te vergelijken is met andere banen op de arbeidsmarkt en vaak op zelfstandige basis plaatsvindt, is het lastig om dit onderzoek te relateren aan de specifieke invloed van ouderschap op beeldend kunstenaars.

8 Dit kan betekenen dat vooral mensen reageren die affiniteit hebben met het onderwerp.

9 In dit onderzoek wordt non-binair gebruikt als er verwezen wordt naar mensen die zich niet identificeren als iemand binnen het binaire genderspectrum van cis-man en cis-vrouw zoals Mounir Samuel in het boek *Je kan ook niets meer zeggen: een nieuwe taal voor een nieuwe tijd* beschrijft (Samuel, 2023, 49). Volgens Samuel is het een paraplu-begrip waaronder tientallen genderidentiteiten kunnen vallen. Hoewel ‘non-binair’ in Nederland de meest gebruikte term is, moet worden aangekaart dat niet iedereen buiten het binaire-spectrum zich identificeert met deze term. Bovendien kunnen genderidentiteiten veranderlijk zijn.

10 Waarvan 48 respondenten de afgelopen 5 jaar een kind kregen, 66 respondenten langer dan 5 jaar geleden een kind kregen, 2 respondenten momenteel een kind verwachten, 12 geen kinderen maar wel een kindervens en 33 geen kinderen en geen kindervens.

11 In de vragenlijst is gebruikgemaakt van adaptieve vragen. Dit houdt in dat de vragen die de respondenten te zien kregen, afhankelijk waren van eerdere antwoorden. Aangezien door de adaptieve vragen de respons van non-binaire kunstenaars te laag was, is ervoor gekozen om deze groep niet mee te nemen in de analyse. De resultaten worden echter wel in de tabellen weergegeven.

ZWANGERSCHAP & OUDERSCHAP IN DE BEELDENE KUNST

(geweest) en de ouder die partner is. Kunstenaars met kinderen werden bevraagd op hun ervaringen als aanstaande ouder (de periode van zwangerschap) en tijdens het nieuwe ouderschap (de eerste negen maanden na de bevalling).¹²

De uitkomsten van het onderzoek worden in dit artikel besproken gegroepeerd rond een aantal thema's die ook in eerdere studies naar voren kwamen: het afzien van ouderschap, de reacties uit de professionele werkomgeving op aanstaand ouderschap, de angst voor afwijzing omwille van het ouderschap, en uitdagingen omtrent het zwangerschaps- of ouderschapsverlof.

AFZIEN VAN OUDERSCHAP?

Het combineren van een beeldende kunst-carrière met zorg voor kinderen lijkt veeleisender dan een loopbaan zonder kinderen. Van de 161 respondenten (zowel met als zonder kinderen) gaf namelijk 51 procent aan dat een carrière als kunstenaar

geheel (11 procent) of gedeeltelijk (40 procent) onverenigbaar is met het ouderschap.¹³ Hier kunnen praktische oorzaken aan ten grondslag liggen (zoals minder tijd hebben), maar ook de ervaring van uitsluiting, waarbij beeldend kunstenaars het gevoel hebben dat de sector kunstenaars met kinderen minder serieus neemt. Zo stelt 43 procent van de respondenten dat kunstenaars na het krijgen van kinderen geheel (10 procent) of gedeeltelijk (33 procent) niet meer serieus worden genomen.¹⁴ De perspectieven van kunstenaars met en zonder kinderen komen hier grotendeels overeen. Het gevoel niet serieus te worden genomen wordt overigens vaker gedeeld door vrouwen dan door mannen: in totaal is 48 procent van de 121 vrouwelijke respondenten het enigszins of helemaal eens met de stelling dat men na het ouderschap minder serieus wordt genomen als kunstenaar, tegenover 19 procent van de 31 mannelijke respondenten. Deze cijfers lijken

een bredere tendens te weerspiegelen, zowel binnen als buiten de cultuursector, van een (vaak onbewuste) genderbias waarbij de (creatieve) bijdragen van vrouwen lager worden gewaardeerd dan die van mannen (Vecco et al., 2022; Women Inc., z.d.; Miller, 2016).

Ongeveer de helft van alle respondenten blijkt het ouderschap als een belemmerende factor te beschouwen voor een artistieke loopbaan. Dit komt ook tot uiting bij de groep kunstenaars zonder kinderen die hun carrière in meer of mindere mate meewegen in de beslissing om wel of geen kinderen te krijgen: van de 45 respondenten zonder kinderen geeft 60 procent aan dat hun artistieke loopbaan een rol speelt in hun keuze.¹⁵

Wat hierin ook een rol lijkt te spelen is het advies dat kunstenaars krijgen van mensen uit hun omgeving omtrent het combineren van ouderschap en een carrière als kunstenaar. Respondenten konden

---

¹² Om het onderzoek af te bakenen, ligt de focus op de vroege fases van het ouderschap. Dit omvat zowel de periode van zwangerschap of aanstaand ouderschap als de fase van nieuw ouderschap, waarbij specifiek wordt gekeken naar de eerste negen maanden na de bevalling. De ouder die het kind niet zelf draagt wordt partner genoemd en tijdens de zwangerschap 'aanstaande ouder' genoemd.

¹³ Zie tabel 1.

¹⁴ Zie tabel 2.

¹⁵ Zie tabel 3.

ZWANGERSCHAP & OUDERSCHAP IN DE BEELDENDEN KUNST

---

aangeven of het hen wel of niet afgeraden werd om kinderen te krijgen, en zo ja, door wie – hierbij waren meerdere antwoorden mogelijk. In totaal rapporteert 55 procent van de 161 respondenten dat zij het advies kregen om af te zien van het ouderschap als ze als kunstenaar carrière wilden maken.¹⁶ Opvallend is dat het merendeel dit van hun collega-kunstenaars hoorde. Ook projectbelanghebbenden (zoals opdrachtgevers of intermediairs bij professionele projecten)¹⁷ adviseren kunstenaars om af te zien van het ouderschap. Het idee dat kunstenaarschap en ouderschap slecht combineerbaar zijn wordt daarnaast al gevoed op de kunstacademie: 42 procent van deze groep respondenten hoorde een dergelijk advies van docenten.

Ook in het krijgen van dergelijke adviezen lijkt er sprake te zijn van een verschil tussen genders: een aanzienlijk deel van de 122 vrouwelijke respondenten (61 procent) kreeg het advies om geen kinderen

te krijgen, terwijl dit onder mannelijke respondenten minder vaak werd gerapporteerd. Een vrouwelijke respondent legt daarbij uit dat de afkeuring van moederschap in de kunstsector ‘indirect door gebrek aan rolmodellen’ bevestigd wordt.

De belevingen van kunstenaars met en zonder kinderen vertonen op dit vlak overeenkomsten. Dit wijst erop dat de respondenten, ongeacht of zij zelf kinderen hebben, ervaren dat er in hun omgeving een gedeeld sentiment bestaat dat ouderschap lastig te combineren is met een carrière als kunstenaar.

PROJECTBELANGHEBBENDEN

Van de 161 deelnemers aan dit onderzoek hebben 116 eigen ervaring met aanstaand of nieuw ouderschap. De bevindingen suggereren dat vrouwen vaker te maken hebben met negatieve bejegening door projectbelanghebbenden, zoals afwijzing, stereotypering en ongepaste vragen, tijdens

hun zwangerschap, aanstaand ouderschap en nieuw ouderschap. Zo rapporteert 43 procent van de 67 vrouwen dat zij in enige mate onbeleefd zijn behandeld¹⁸ (79 procent van de 19 mannen zegt dit nooit te hebben ervaren) en 64 procent van de 67 vrouwen geeft aan negatieve stereotypering te hebben ervaren tijdens hun aanstaand ouderschap (68 procent van de 19 mannen zegt dit niet te hebben ervaren).¹⁹ Daarnaast ervaart 74 procent van de 65 vrouwen dat zij door projectbelanghebbenden als minder beschikbaar en productief worden gezien (tegenover 37 procent van de 19 mannen) tijdens hun aanstaand ouderschap.²⁰ Gezien het lage aantal mannelijke respondenten moeten deze cijfers als indicatief beschouwd worden, maar ze lijken wel een beeld te schetsen van ongelijke behandeling tussen vrouwen en mannen.

Wanneer gevraagd of zij zichzelf ook daadwerkelijk minder productief en beschikbaar voelen, geven zowel ouders die

---

¹⁶ Zie tabel 4.

¹⁷ In dit onderzoek wordt de term projectbelanghebbenden gebruikt voor de intermediairs in de kunstsector. Dit zijn mensen die opdrachten, exposities, residenties, subsidies etc. mogelijk maken. Een andere term die in het academische veld veel wordt gebruikt is ‘poortwachters’.

¹⁸ Zie tabel 5.

¹⁹ Zie tabel 6.

²⁰ Zie tabel 7.

ZWANGERSCHAP & OUDERSCHAP IN DE BEELDENE KUNST

---

zwanger zijn (geweest) als partners in vergelijkbare mate aan dat dit het geval is. Van de 72 ouders die zelf het kind hebben gedragen, rapporteert 81 procent een afname in productiviteit en beschikbaarheid, en 79 procent van de 24 partners ervaart hetzelfde.²¹ Hoewel deze resultaten met voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd vanwege het beperkte aantal respondenten, bieden ze een hoopvol perspectief. Het kan wijzen op een verschuiving naar een meer gelijkwaardige verdeling van ouderlijke verantwoordelijkheden. Bovendien suggereren de bevindingen dat het stereotype, waarbij alleen zwangeren minder productief zouden zijn tijdens de zwangerschap, mogelijk minder sterk geldt; zowel zwangeren als partners rapporteren een afname in productiviteit tijdens het aanstaand ouderschap.

Overigens geven sommige respondenten in een toelichting aan dat de manier waarop de beeldende kunstsector is

ingericht hen beperkt in hun mogelijkheden. De Britse auteur Hettie Judah (2021) heeft hier al eerder over geschreven. Zij stelt dat de sector tradities en gebruiken kent die het bemoeilijken om ouderlijke verantwoordelijkheden met een artistieke carrière te combineren.²² Voorbeelden hiervan zijn de hoge flexibiliteitseisen die aan kunstenaars worden gesteld en de noodzaak tot zichtbaarheid bij diverse evenementen die vaak 's avonds plaatsvinden. Deze kwesties werden eveneens door meerdere respondenten aangekaart, zowel mannen als vrouwen. Een van de respondenten geeft aan dat het missen van sociale interacties door ouderschap – openingen en netwerkbijeenkomsten na werktijd, reizen, residenties en lang durende workshops – vaak leidt tot onderbrekingen in hun zichtbaarheid als kunstenaar, wat vervolgens moeilijk opnieuw op te bouwen is.

In de periode van het nieuwe ouderschap (negen maanden na de bevalling)

geeft ongeveer de helft van de 52 vrouwen aan nog steeds negatieve stereotypering te ervaren.²³ Daarnaast ontvangt twee op de vijf vrouwelijke respondenten vragen die zij als ongepast ervaren met betrekking tot het ouderschap. Opmerkelijk is dat onder de mannelijke respondenten een meerderheid (63 procent van de 16 mannen) zegt dit soort vragen niet te krijgen, maar vanwege de lage respons moet dit voorzichtig geïnterpreteerd worden.²⁴

Vrouwen ervaren daarnaast vaker afkeuring van kunstwerken over ouderschap door projectbelanghebbenden²⁵ Daarmee lijken de resultaten uit dit onderzoek de eerdere bevindingen over 'baarmoederkunst' door Heithuis et al. (2021) en Van Haeren et al. (2024) te bevestigen.

COLLEGA-KUNSTENAARS

De resultaten suggereren dat vrouwen ook door collega-kunstenaars onprettig kunnen worden behandeld in verband met hun

---

21 Zie tabel 22.

22 Hettie Judah schreef het manifest *How not to exclude artist parents: some guidelines for institutions and residencies*, met richtlijnen voor kunstinstellingen en residenties om beter rekening te houden met de behoeften van kunstenaars die ouders zijn en om uitsluitende mechanismen te doorbreken.

23 Zie tabel 8.

24 Zie tabel 9.

25 Zie tabel 10.

ZWANGERSCHAP & OUDERSCHAP IN DE BEELDENDEN KUNST

---

zwangerschap of aanstaand ouderschap²⁶, hoewel dit iets minder vaak lijkt voor te komen dan bij projectbelanghebbenden. Daarnaast ervaren vrouwen dat zij door collega-kunstenaars soms als minder vaardig of intelligent worden gezien²⁷, een patroon dat ook sterker lijkt te gelden in interacties met projectbelanghebbenden.²⁸ Voor mannelijke respondenten lijkt de ervaring over het algemeen positiever te zijn; zij rapporteren zelden onbeleefde behandeling of negatieve stereotypering door zowel collega-kunstenaars als projectbelanghebbenden.²⁹

ANGST VOOR AFWIJZING

Aanstaande ouders zijn niet verplicht om hun werkomgeving in te lichten over de zwangerschap. In de vragenlijst is gevraagd of kunstenaars hun projectbelanghebbenden informeerden en welke reactie zij daarop

kregen. Meer dan de helft van de 67 respondenten die projectbelanghebbenden informeerden over hun zwangerschap of aanstaande ouderschap ontving een positieve reactie.³⁰ Er bestaat echter wel een angst voor de negatieve gevolgen. Zo deelt een respondent dat ze het niet durfde te vertellen omdat ze bang was om afgewezen te worden. Deze vrees lijkt niet ongegrond; in totaal geeft 32 procent van de 93 respondenten aan dat ten minste één of meer projectbelanghebbenden de samenwerking hebben beëindigd nadat deze waren geïnformeerd over de zwangerschap.³¹ Er lijkt een verschil zichtbaar te zijn in de behandeling van mannen en vrouwen, wat zou kunnen betekenen dat vrouwelijke kunstenaars tijdens de zwangerschap of het aanstaand ouderschap mogelijk kwetsbaarder zijn voor het verliezen van professionele netwerken en opdrachten dan mannelijke kunstenaars.

Ook bij nieuwe projecten lijken vrouwen vaker afwijzing te ervaren door projectbelanghebbenden. Van de 67 vrouwelijke respondenten geeft tweederde aan het gevoel te hebben minder in aanmerking te worden genomen voor projecten door projectbelanghebbenden vanwege hun zwangerschap. Van de 19 mannelijke respondenten geven twee mannen aan dit volledig en drie deels te ervaren.³² Opvallend is dat wanneer respondenten wordt gevraagd of zij daadwerkelijk zijn afgewezen door projectbelanghebbenden met als reden zwangerschap of aanstaand ouderschap, de grootste groep vrouwen (45 procent van de 66) neutraal staat tegenover deze stelling.³³ Bij de mannen geeft een meerderheid (58 procent van de 19) aan het helemaal oneens te zijn met de stelling. Deze verdeling blijft grofweg hetzelfde tijdens de volgende fase van het nieuwe ouderschap: 40 procent van de 52 vrouwen staat neutraal

---

26 Zie tabel 11.

27 Zie tabel 12.

28 Zie tabel 24.

29 Zie tabel 13.

30 Zie tabel 14.

31 Zie tabel 15.

32 Zie tabel 16.

33 Zie tabel 17.

ZWANGERSCHAP & OUDERSCHAP IN DE BEELDENDEN KUNST

---

tegenover de stelling dat zij na de geboorte van hun kind omwille van hun ouderschap zijn afgewezen, en 56 procent van de 16 mannen is het helemaal oneens.^{34, 35}

Het blijkt dat projectbelanghebbenden wisselend reageren wanneer kunstenaars aangeven dat zij de deadline voor een project niet kunnen halen vanwege zwangerschap of aanstaand ouderschap. Hoewel een meerderheid (53 procent) van de 30 respondenten aangeeft dat ten minste één of meer projectbelanghebbenden bereid was deadlines te verschuiven, geeft 30 procent aan dat geen enkele projectbelanghebbende hiertoe bereid was.³⁶ Dit wijst erop dat er wel een mate van flexibiliteit bestaat binnen de sector, maar dat dit niet altijd vanzelfsprekend is.

Eén van de respondenten deelde een ervaring over een flexibele tegemoetkoming door een projectbelanghebbende. ‘Ik mocht een videopresentatie voor mijn verlof toesturen. Die werd gebruikt als alternatief

voor een presentatie die tijdens mijn verlof gepland stond.’ Dit voorbeeld laat zien hoe er met enige creativiteit oplossingen te bedenken zijn.

DOORWERKEN OF VERLOF OPNEMEN?

Zwangerschapsverlof

In Nederland geldt voor vrouwen in loondienst dat zij recht hebben op 16 weken zwangerschapsverlof, waarvan 6 weken voorafgaand aan de bevalling en 10 weken erna. Tijdens deze periode ontvangen zij een uitkering van het UWV, ter hoogte van 100 procent van hun dagloon. Zzp’ers kunnen aanspraak maken op de regeling Zelfstandige en Zwanger (ZEZ), die eveneens voorziet in 16 weken verlof. De uitkering via de ZEZ-regeling bedraagt maximaal het bruto minimumloon (UWV, z.d). 94 procent van de kunstenaars in Nederland werkt als zzp’er.³⁷

Tijdens zwangerschapsverlof mag een werkgever of opdrachtgever niet vragen of de werknemer wil doorwerken. Van de 59 vrouwen geeft meer dan de helft aan toch door te moeten werken voor deadlines voor projectbelanghebbenden, ondanks de voorwaarden van zwangerschapsverlof.³⁸

Geboorteverlof (partnerverlof)

Partners die in loondienst werken hebben recht op partnerverlof na de geboorte van hun kind. Dit verlof bedraagt 1 werkweek en wordt volledig doorbetaald door de werkgever. Daarnaast kunnen partners tot 5 weken aanvullend geboorteverlof opnemen binnen zes maanden na de geboorte. Tijdens dit aanvullende verlof ontvangen zij een uitkering van het UWV ter hoogte van 70 procent van hun loon. Voor zzp’ers bestaat er geen wettelijke regeling voor partnerverlof. Zelfstandigen kunnen ervoor kiezen zelf hun werktijden aan te passen of tijdelijk te stoppen met werken rondom de geboorte van

---

34 Zie tabel 18.

35 Er is ook een groep respondenten die aangeeft te zijn afgewezen met als reden zwangerschap, aanstaand ouderschap of nieuw ouderschap. Dit komt vaker voor bij vrouwen dan bij mannen.

36 Zie tabel 19.

37 Volgens cijfers van het CBS (Haeren et al., 2024).

38 Zie tabel 20.

ZWANGERSCHAP & OUDERSCHAP IN DE BEELDENE KUNST

---

hun kind, maar ze ontvangen hierbij geen uitkering of andere financiële compensatie van de overheid. Zzp'ers moeten dus zelf voorzien in de mogelijkheid van verlof (UWV, z.d.).

Van de 21 respondenten die de vraag over het recht op geboorteverlof hebben beantwoord, gaf ongeveer een derde aan dat zij als zzp'er geen recht hadden op geboorteverlof, maar dit toch hebben opgenomen zonder werk gerelateerde problemen te ondervinden.³⁹ Dit geeft aan dat sommige kunstenaars erin zijn geslaagd om verlof op te nemen, ondanks het ontbreken van formeel verlofrecht. Vanwege de lage respons dient dit echter als illustratief te worden beschouwd. Zeker gezien eveneens een derde van de respondenten aangaf geen geboorteverlof op te kunnen nemen, wat resulteerde in werkproblemen.

KOLVEN

De aanwezigheid van kolfruimtes op (werk)locaties is niet vanzelfsprekend in de beeldende kunstsector. Slechts 21 procent

van de respondenten geeft aan dat het gebruik van een kolfruimte meestal of altijd mogelijk is.⁴⁰ Daarbij voldoen veel werkplekken niet aan de minimale richtlijnen van de Rijksoverheid.⁴¹ De beschikbaarheid van afsluitbare, veilige en goed uitgeruste ruimtes met privacy, hygiëne en rust is in veel gevallen onvoldoende. Dit ligt in lijn met de landelijke problematiek omtrent kolfruimtes. Ouders van Nu (2022) onderzocht dit onder ruim 1200 vrouwen, van wie 67 procent aangaf te kolven in een ruimte die niet voldeed aan de wettelijke eisen.

UITDAGINGEN

De ervaringen van de kunstenaars in deze steekproef wijzen erop dat zwangerschap en ouderschap uitdagingen vormen in de beeldende kunstsector. De resultaten laten zien dat percepties en specifieke ervaringen rond ouderschap door vrouwelijke kunstenaars vaak als minder positief worden ervaren, waarbij zij nog altijd vaker dan mannelijke kunstenaars vooroordelen en beperkte kansen ondervinden. Voor hen lijkt

een kinderwens niet uitsluitend een persoonlijke keuze, maar ook een beslissing die beïnvloed wordt door verwachtingen en culturele opvattingen binnen de sector.

Er wordt vooruitgang geboekt in de beeldende kunstsector. Een mooi voorbeeld is de 'Voucher Kunstenaar met Kind' van het Mondriaan Fonds, die financiële ondersteuning biedt aan kunstenaars met zorgtaken. Hoewel dit een belangrijke stap vooruit is, zijn we er nog niet. Hopelijk kunnen de uitkomsten van dit onderzoek dienen als aanleiding tot reflectie en bijdragen aan verdere positieve verandering binnen de sector.

---

³⁹ Zie tabel 21.
⁴⁰ Zie tabel 23.
⁴¹ Zie figuur 25.

RESULTATEN VRAGENLIJST

Op de volgende pagina's zijn tabellen te vinden met daarin de resultaten van de vragenlijst.

---

1. HET HEBBEN VAN KINDEREN IS NIET TE COMBINEREN MET EEN CARRIÈRE ALS KUNSTENAAR

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	17	11%	0	0%	15	12%	2	25%
een beetje mee eens	65	40%	12	39%	50	41%	3	38%
niet mee eens/niet mee oneens	24	15%	5	16%	19	16%	0	0%
een beetje mee oneens	26	16%	6	19%	17	14%	3	38%
helemaal mee oneens	29	18%	8	26%	21	17%		0%
	161	100%	31	100%	122	100%	8	100%

---

2. KUNSTENAARS WORDEN NA HET KRIJGEN VAN KINDEREN NIET MEER SERIEUS GENOMEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	16	10%	1	3%	14	12%	1	13%
een beetje mee eens	52	33%	5	16%	43	36%	4	50%
niet mee eens/niet mee oneens	45	28%	9	29%	33	27%	3	38%
een beetje mee oneens	24	15%	6	19%	18	15%	0	0%
helemaal mee oneens	23	14%	10	32%	13	11%	0	0%
	160	100%	31	100%	121	100%	8	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

3. IK HEB ER BEWUST VOOR GEKOZEN GEEN KINDEREN TE KRIJGEN VANWEGE MIJN CARRIÈRE ALS KUNSTENAAR

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	5	11%	0	0%	4	12%	1	20%
een beetje mee eens	22	49%	2	33%	16	47%	4	80%
niet mee eens/niet mee oneens	5	11%	1	17%	4	12%		0%
een beetje mee oneens	6	13%	1	17%	5	15%		0%
helemaal mee oneens	7	16%	2	33%	5	15%		0%
	45	100%	6	100%	34	100%	5	100%

4. MIJ IS AFGERADEN OM KINDEREN TE KRIJGEN ALS IK CARRIÈRE WIL MAKEN ALS KUNSTENAAR

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
Nee, dit is mij nog nooit afgeraden	73	45%	20	65%	48	39%	5	63%
ja dit is mij afgeraden	88	55%	11	35%	74	61%	3	38%
Ja, door andere kunstenaars	58	65%	9	82%	47	64%	2	67%
Ja, door vrienden of familie	15	17%	2	18%	11	15%	2	67%
Ja, door docenten	37	42%	3	27%	31	42%	3	100%
Ja, door projectbelanghebbenden (denk aan mensen die opdrachten, exposities, residenties, subsidies etc. mogelijk maken)	27	31%	2	18%	24	32%	1	33%
Ja, door anders, namelijk...	15	17%	2	18%	13	18%	1	33%
	161		31		122		8	

RESULTATEN VRAGENLIJST

5. IK BEN VANWEGE MIJN ZWANGERSCHAP/ AANSTAANDE OUDERSCHAP ONBELEefd BEHANDELD DOOR PROJECTBELANGHEBBENDEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	13	15%	1	5%	11	16%	1	50%
een beetje mee eens	19	22%	1	5%	18	27%	0	0%
niet mee eens/niet mee oneens	14	16%	2	11%	12	18%	0	0%
een beetje mee oneens	3	3%	0	0%	3	4%	0	0%
helemaal mee oneens	39	44%	15	79%	23	34%	1	50%
	88	100%	19	100%	67	100%	2	100%

6. IK HEB VANWEGE MIJN ZWANGERSCHAP/AANSTAANDE OUDERSCHAP TE MAKEN MET NEGATIEVE STEREOTYPERING DOOR PROJECTBELANGHEBBENDEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	18	20%	1	5%	17	25%	0	0%
een beetje mee eens	29	33%	2	11%	26	39%	1	50%
niet mee eens/niet mee oneens	4	5%	1	5%	3	4%	0	0%
een beetje mee oneens	8	9%	2	11%	6	9%	0	0%
helemaal mee oneens	29	33%	13	68%	15	22%	1	50%
	88	100%	19	100%	67	100%	2	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

7. SINDS IK ZWANGER/ AANSTAANDE OUDER BEN, WORDT ER OVER MIJ GEDACHT DAT IK MINDER BESCHIBAAR EN PRODUCTIEF BEN DOOR PROJECTBELANGHEBBENDEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	31	36%	3	16%	26	40%	2	100%
een beetje mee eens	26	30%	4	21%	22	34%	0	0%
niet mee eens/niet mee oneens	14	16%	6	32%	8	12%	0	0%
een beetje mee oneens	9	10%	3	16%	6	9%	0	0%
helemaal mee oneens	6	7%	3	16%	3	5%	0	0%
	86	100%	19	100%	65	100%	2	100%

8. IK HEB VANWEGE MIJN NIEUWE OUDERSCHAP TE MAKEN MET NEGATIEVE STEREOTYPERINGEN DOOR PROJECTBELANGHEBBENDEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	13	19%	0	0%	12	23%	1	50%
een beetje mee eens	18	26%	3	19%	15	29%	0	0%
niet mee eens/niet mee oneens	10	14%	3	19%	7	13%	0	0%
een beetje mee oneens	5	7%	0	0%	5	10%		0%
helemaal mee oneens	24	34%	10	63%	13	25%	1	50%
	70	100%	16	100%	52	100%	2	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

9. IK KRIJG OVER MIJN NIEUWE OUDERSCHAP ONGEPASTE VRAGEN DOOR PROJECTBELANGHEBBENDEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	7	10%	1	6%	6	12%	0	0%
een beetje mee eens	17	25%	0	0%	16	31%	1	50%
niet mee eens/niet mee oneens	11	16%	4	25%	7	14%	0	0%
een beetje mee oneens	5	7%	1	6%	4	8%		0%
helemaal mee oneens	29	42%	10	63%	18	35%	1	50%
	69	100%	16	100%	51	100%	2	100%

10. HET WORDT DOOR PROJECTBELANGHEBBENDEND AFGEKEURD OM KUNST TE MAKEN OVER OUDERSCHAP

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	15	21%	1	6%	13	25%	1	50%
een beetje mee eens	13	19%	0	0%	13	25%	0	0%
niet mee eens/niet mee oneens	16	23%	3	19%	13	25%	0	0%
een beetje mee oneens	6	9%	2	13%	4	8%	0	0%
helemaal mee oneens	20	29%	10	63%	9	17%	1	50%
	70	100%	16	100%	52	100%	2	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

11. IK BEN VANWEGE MIJN ZWANGERSCHAP/ AANSTAANDE OUDERSCHAP ONBELEEFD HEBHANDELD DOOR COLLEGA KUNSTENAARS

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	8	10%	1	5%	7	12%	0	0%
een beetje mee eens	15	19%	1	5%	13	23%	1	50%
niet mee eens/niet mee oneens	15	19%	3	16%	12	21%	0	0%
een beetje mee oneens	7	9%	0	0%	7	12%		0%
helemaal mee oneens	33	42%	14	74%	18	32%	1	50%
	78	100%	19	100%	57	100%	2	100%

12. IK WORD VANWEGE MIJN ZWANGERSCHAP/ AANSTAANDE OUDERSCHAP GEZIEN ALS MINDER VAARDIG OF INTELLIGENT DOOR COLLEGA KUNSTENAARS

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	10	13%	1	5%	8	14%	1	50%
een beetje mee eens	17	22%	0	0%	17	30%	0	0%
niet mee eens/niet mee oneens	16	21%	2	11%	14	25%	0	0%
een beetje mee oneens	8	10%	2	11%	6	11%		0%
helemaal mee oneens	27	35%	14	74%	12	21%	1	50%
	78	100%	19	100%	57	100%	2	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

13. IK HEB VANWEGE MIJN ZWANGERSCHAP/ AANSTAANDE OUDERSCHAP TE MAKEN MET NEGATIEVE STEREOTYPERING DOOR COLLEGA-KUNSTENAARS

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	12	15%	1	5%	10	18%	1	50%
een beetje mee eens	26	33%	4	21%	22	39%	0	0%
niet mee eens/niet mee oneens	14	18%	2	11%	12	21%	0	0%
een beetje mee oneens	7	9%	2	11%	5	9%	0	0%
helemaal mee oneens	19	24%	10	53%	8	14%	1	50%
	78	100%	19	100%	57	100%	2	100%

14. PROJECTBELANGHEBBENDEN REAGEERDEN NA HET INLICHTEN POSITIEF

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	22	33%	6	46%	16	30%	0	0%
een beetje mee eens	23	34%	5	38%	18	34%	0	0%
niet mee eens/niet mee oneens	14	21%	1	8%	13	25%	1	100%
een beetje mee oneens	8	12%	1	8%	6	11%	0	0%
helemaal mee oneens	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
	67	100%	13	100%	53	100%	1	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

15. SINDS MIJN ZWANGERSCHAP/ AANSTAANDE OUDERSCHAP HEBBEN PROJECTBELANGHEBBENDEN BANDEN MET MIJ VERBROKEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
Ja, veel	5	5%	0	0%	5	7%	0	0%
Ja, een aantal	20	22%	3	14%	17	25%	0	0%
Ja, één	5	5%	0	0%	4	6%	1	33%
Nee, geen een	63	68%	18	86%	43	62%	2	67%
	93	100%	21	100%	69	100%	3	100%

16. SINDS IK ZWANGER/ AANSTAANDE OUDER BEN, LIJK IK MINDER IN AANMERKING TE KOMEN VOOR PROJECTEN DOOR PROJECTBELANGHEBBENDEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	23	26%	2	11%	21	31%	0	0%
een beetje mee eens	29	33%	3	16%	25	37%	1	50%
niet mee eens/niet mee oneens	20	23%	6	32%	14	21%	0	0%
een beetje mee oneens	4	5%	1	5%	3	4%	0	0%
helemaal mee oneens	12	14%	7	37%	4	6%	1	50%
	88	100%	19	100%	67	100%	2	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

---

17. SINDS IK ZWANGER/AANSTAANDE OUDER BEN, WORD IK OM DIE REDEN AFGeweZEN VOOR NIEUWE PROJECTEN DOOR PROJECTBELANGHEBBENDEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	8	9%	0	0%	8	12%	0	0%
een beetje mee eens	13	15%	2	11%	10	15%	1	50%
niet mee eens/niet mee oneens	36	41%	6	32%	30	45%	0	0%
een beetje mee oneens	6	7%	0	0%	6	9%	0	0%
helemaal mee oneens	24	28%	11	58%	12	18%	1	50%
	87	100%	19	100%	66	100%	2	100%

18. SINDS DE GEBORTE VAN MIJN KIND WORD IK OM DIE REDEN AFGeweZEN VOOR NIEUWE PROJECTEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	5	7%	0	0%	5	10%	0	0%
een beetje mee eens	10	14%	2	13%	7	13%	1	50%
niet mee eens/niet mee oneens	27	39%	5	31%	21	40%	1	50%
een beetje mee oneens	5	7%	0	0%	5	10%		0%
helemaal mee oneens	23	33%	9	56%	14	27%	0	0%
	70	100%	16	100%	52	100%	2	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

---

19. DE PROJECTBELANGHEBBENDEN STELDEN VOOR OM DEADLINES TE VERPLAATSEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
Ja, allemaal	4	13%	0	0%	4	17%	0	0%
Ja, een aantal	8	27%	0	0%	7	30%	1	33%
Ja, één	4	13%	1	25%	3	13%	0	0%
Nee,geen een	9	30%	3	75%	5	22%	1	33%
Anders, namelijk	5	17%	0	0%	4	17%	1	33%
	30	100%	4	100%	23	100%	3	100%

---

20. TIJDENS MIJN VERLOF MOEST IK, ONDANKS DE VOORWAARDE VAN MIJN VERLOF, AAN DE SLAG VOOR DEADLINES VAN PROJECTBELANGHEBBENDEN

	Vrouw	
Ja	32	55%
Nee	27	46%
	59	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

---

21. HAD U RECHT OP GEBOORTEVERLOF(PARTNERVERLOF)?

	Totaal	
ja, ik had recht op geboorteverlof (partnerverlof) en heb verlof opgenomen en ik kwam daardoor niet in de problemen met werk	1	5%
ja, ik heb recht op geboorteverlof (partnerverlof), maar geen verlof opgenomen vanwege een andere reden	1	5%
nee, ik had geen recht op geboorteverlof (partnerverlof), maar heb wel verlof genomen. Ik kwam daardoor niet in de problemen met werk	6	29%
nee, ik had geen recht op geboorteverlof (partnerverlof) en heb ook geen verlof kunnen nemen. Ik kwam daardoor in de problemen met werk	7	33%
nee, ik heb geen recht op geboorteverlof (partnerverlof), maar geen verlof genomen vanwege een andere reden	6	29%
	21	100%

22. IK BEN MINDER PRODUCTIEF EN BESCHIKBAAR SINDS MIJN ZWANGERSCHAP/ AANSTAANDE OUDERSCHAP

	Zwanger (geweest)		Partners	
Ja, ik ben minder productief en beschikbaar	58	81%	19	79%
Nee, ik ben niet minder productief en beschikbaar	14	19%	5	21%
	72	100%	24	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

---

23. ZIJN ER OP DE PLEKKEN WAAR U WERKZAAM BENT KOLFRUIMTES?

Ja altijd	6	10%
Meestal	7	11%
Soms	16	26%
Meestal niet	13	21%
Nooit	20	32%
	62	100%

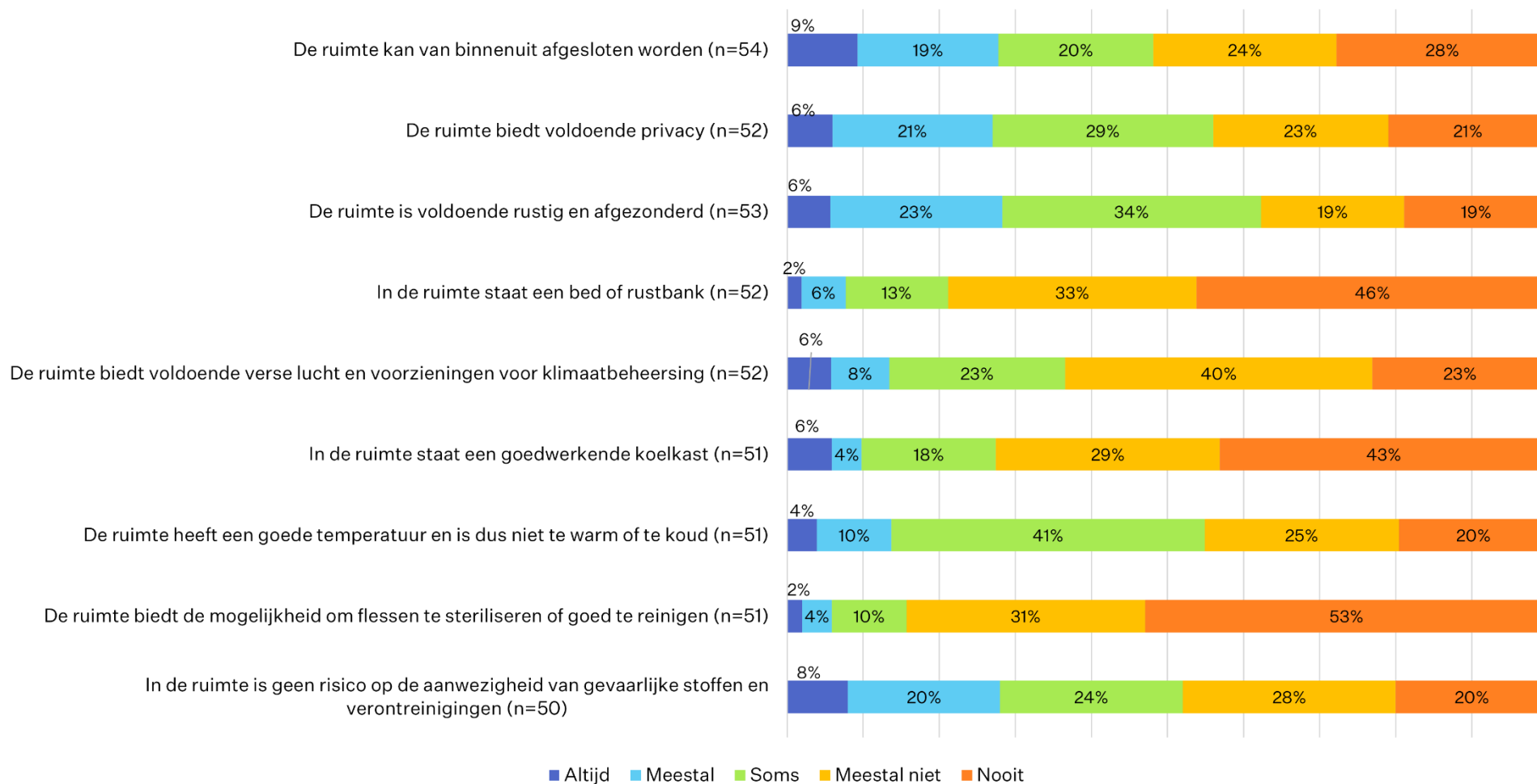
24. IK WORD VANWEGE MIJN ZWANGERSCHAP/ AANSTAANDE OUDERSCHAP GEZIEN ALS MINDER VAARDIG OF INTELLIGENT DOOR PROJECTBELANGHEBBENDEN

	Totaal		Man		Vrouw		Non-binair	
helemaal mee eens	11	13%	1	5%	17	25%	0	0%
een beetje mee eens	23	26%	2	11%	26	39%	0	0%
niet mee eens/niet mee oneens	14	16%	1	5%	3	4%	1	50%
een beetje mee oneens	7	8%	2	11%	6	9%	0	0%
helemaal mee oneens	32	37%	13	68%	15	22%	1	50%
	87	100%	19	100%	67	100%	2	100%

RESULTATEN VRAGENLIJST

25. WAT ZIJN JE ERVARINGEN MET KOLFRUIMTES?

LITERATUUR

Bruinen, M. (2023). '[Natuurlijk is het kunstenaarschap met kinderen te combineren – in theorie, althans](#)'. Op: [www.volkskrant.nl](#), 22 mei.

College voor de Rechten van de Mens (2020). [Zwanger en werk: dat baart zorgen](#). Utrecht: College voor de Rechten van de Mens.

Eikhof, D.R. (2017). '[Analysing decisions on diversity and opportunity in the cultural and creative industries: a new framework](#)'. In: *Organization*, jrg. 24, nr. 3, 289-307.

Haeren, M. van en H. Sweering (2024). [Vrouwelijke beeldend kunstenaars in Nederland: arbeidspositie, carrièreverloop, representatie](#). Amsterdam: Boekmanstichting.

Heithuis, S. (et al.) (2021). [Een nog onverteld verhaal: verkennend onderzoek naar gender\(on\)gelijkheid in de kunstwereld](#). Amsterdam: Stichting WOMEN Inc./ABN AMRO.

Judah, H. (2022). *How not to exclude artist mothers (and other parents)*. London: Lund Humphries.

Judah, H. (2021). '[How not to exclude artist parents: some guidelines for institutions and residencies](#)'. Op: [www.artist-parents.com](#).

Loots, E. en A. van Witteloostuijn, A. (2022). [Inkomens en verdienvermogen in creatieve sectoren](#). Rotterdam/Amsterdam: Erasmus Universiteit Rotterdam/Vrije Universiteit Amsterdam.

Miller, D.L. (2016). '[Gender and the artist archetype: understanding gender inequality in artistic careers](#)'. In: *Sociology Compass*, jrg. 10, nr. 2, 119-131.

Ouders van Nu (2022). '[Onderzoek: het is belabberd gesteld met de kolfruimtes in Nederland](#)'. Op: [www.oudersvanu.nl](#), 1 januari.

Rengers, M. (et al.) (2001). [Kunst-werk \[v/m\]: Loopbanen van vrouwen en mannen in de beeldende kunst, muziek en podiumkunsten](#). Amsterdam: Theater Instituut Nederland.

Rijksoverheid. (2022). '[Wanneer heb ik recht op betaald ouderschapsverlof?](#)'. Op: [www.rijksoverheid.nl](#).

Rijksoverheid (z.d.-a). '[Heb ik als zzp'er recht op geboorteverlof?](#)'. Op: [www.rijksoverheid.nl](#).

Rijksoverheid (z.d.-b). '[Mag ik borstvoeding geven onder werktijd?](#)'. Op: [www.rijksoverheid.nl](#).

Rijksoverheid (z.d.-c). '[Zwangerschapsverlof en bevallingsverlof](#)'. Op: [www.rijksoverheid.nl](#).

Salet, P. en A. Kerchman, A. (2019). [The position of women artists in four art disciplines in The Netherlands](#). Amsterdam: Mama Cash.

Samuel, M. (2023). *Je mag ook niks meer zeggen: een nieuwe taal voor een nieuwe tijd*. Amsterdam: Nieuw Amsterdam.

SER en Raad voor Cultuur (2017). [Passie gewaardeerd: versterking arbeidsmarkt in de culturele en creatieve sector](#). Den Haag: Sociaal-Economische Raad/Raad voor Cultuur.

UWV (z.d.). '[Betaald ouderschapsverlof: uitkering en verlof](#)'. Op: [www.uwv.nl](#).

Vecco, M. (et al.) (2020). [Gender gaps in the cultural and creative sectors: European Expert](#)

LITERATUUR

[Network on Culture and Audiovisual \(EENCA\)](#).

Brussel: Europese Unie

Wit, N. de (et al.) (2023). [Verkenning discriminatie en racisme in sport en cultuur](#).

Utrecht: Verwey Jonker Instituut.

WOMEN Inc. (z.d.). [Bias \(h\)erkennen op de arbeidsmarkt](#). Op:

[magazine.inclusiefwerkgeverschap.nl](#).

Zwier, D.(et al.)(2024). [Fatherhood and men's working hours in a part-time economy](#). *Social*

Forces, 00, 1–22.

COLOFON

© Amsterdam, 23 december 2024

Tekst en onderzoek: Iris Schipper
Stagebegeleider Boekmanstichting: Maxime van Haeren
Redactie: Maartje Goedhart, Maxime van Haeren, Stefanie Liebreks, André Nuchelmans
Begeleider UvA: Marcel van den Haak
Coverbeeld: Rijksstudio. *Torso van een zwangere vrouw*, Richard Purcell, naar Thomas Burgess (I), 1757.

OVER DE BOEKMANSTICHTING

www.boekman.nl

De Boekmanstichting is het onafhankelijke kenniscentrum voor kunst, cultuur en beleid in Nederland. Zij verzamelt, analyseert en verspreidt data en informatie over de cultuursector en stimuleert en faciliteert het gefundeerde cultuurdebat.

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid

BOEKMANSTICHTING
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid
Herengracht 415
1017 bp Amsterdam
www.boekman.nl

Boekmanstichting
Kenniscentrum voor kunst,
cultuur en beleid